

Plugathon als snelkookpan: samen versnellen richting EHDS

Hoe bereid je je voor op de EHDS? Door samen te testen, trainen en leren. Tijdens de Plugathon *Test, Train & Connect* werkten leveranciers, experts en beleidsmakers drie dagen intensief samen aan de nieuwe Europese regels voor gegevensuitwisseling.

& DOOR INGRID WILLEMSSENS

De EHDS is geen plan meer: het is wet. En dat verandert hoe we in de zorg informatie delen. Daarom krijgt de rubriek die je eerder kende als Daarom Europa, een nieuwe naam: EHDS in Nederland.

In november kwamen in Hilversum 50 deelnemers van 23 leveranciers bijeen met één doel: beter voorbereid zijn op nieuwe wet- en regelgeving rond gegevensuitwisseling.

De eisen vanuit onder meer de Wegiz (Wet elektronische gegevensuitwisseling in de zorg) en de EHDS (European Health Data Space) komen dichterbij. Dat vraagt om technische aanpassingen én nauwere samenwerking. De Plugathon fungeerde als leersnelkookpan. In co-creatie met Nictiz, IHE Nederland, HL7 Nederland en VWS werd getest en direct afgestemd.

Leren door te doen

De opzet was laagdrempelig en doelgericht. Deelnemers kozen tracks die aansloten bij hun ontwikkelvragen: van training om kennis van standaarden te verdiepen, tot hands-on testen van de bouwstenen om gegevens veilig en uitwisselbaar te maken. De evaluatie toont dat deelnemers gedurende de dagen merkbaar zekerder werden in zowel begrip als toepassing.

Een concreet resultaat kwam uit de European Patient Summary (ePS)-track. Daar werden de eerste valide ePS-bundles gerealiseerd: samenstellingen van patiëntgegevens die voldoen aan de Europese specificaties. Minstens zo belangrijk: deelnemers kregen meer grip op wat de EHDS in de praktijk van hun systemen vraagt. Aanpassingen richting

EHDS-specificaties bleken soms minder complex dan vooraf gedacht. Het gaf vertrouwen en inzicht in het werk dat wacht.

Scepticisme verdwijnt

Naast de interoperabiliteitstracks was er een AI-track. Aanvankelijk waren leveranciers sceptisch. Zij meenden dat logica en datatoegang alleen mogelijk zijn via traditioneel programmeerwerk. Dat beeld kantelde. Leveranciers ontdekten dat AI-modellen via gerichte prompts direct data kunnen ophalen uit bestaande databases, zonder aanpassingen aan de back-end. Zo kun je in korte tijd een werkende pijplijn bouwen met minder ontwikkelwerk.

Een voorbeeld: waar eerder een ontwikkelaar een SQL-query schreef, kan een gebruiker nu vragen: "Toon alle bloeddrukmetingen van de afgelopen maand boven 150." Het model vertaalt dit naar een database-opdracht en presenteert de uitkomst direct.

AI is zo een praktisch hulpmiddel voor datatoegang en rapportage. De businesscase wordt concreet: lagere ontwikkelkosten, kortere doorlooptijden en directe waarde voor eindgebruikers. Wel is er behoefte aan een vervolgstap. Leveranciers willen leren hoe zij zo'n AI-pijplijn technisch opbouwen en hoe zij veiligheid, betrouwbaarheid en correcte werking borgen. De AI-track markeert daarmee een duidelijke verschuiving: van scepsis naar praktische toepassing binnen bestaande ICT-landschappen.

Samenwerking als opbrengst

Ook de samenwerking was een belangrijke opbrengst. De korte lijnen met experts helpen deelnemers om door te pakken. Voor Nictiz is dat waardevol. Als beheerder van informatiestandaarden ondersteunt Nictiz zorgpartijen bij

eenduidige en veilige gegevensuitwisseling. Door partijen samen te brengen, versterkt de Plugathon kennisdeling en gezamenlijk eigenaarschap. Dat komt uiteindelijk de hele zorg ten goede.

De organisatoren zien de Plugathon niet als een eenmalig event, maar als structurele werkwijze. Een volgende editie staat gepland in 2026. Tussen de edities werken we aan een community of kennisplatform, online voorbereidingsmodules voor een gelijk startniveau en extra verdieping op thema's als documentuitwisseling en beveiliging.

Wat kun jij doen?

Leveranciers: breng tijd in kaart welke aanpassingen de EHDS en nationale regelgeving vragen en toets dit in de praktijk. Deelname aan een volgende Plugathon helpt om knelpunten vroeg te signaleren en gericht op te lossen.

Zorgaanbieders: ga proactief het gesprek aan met je ICT-leveranciers over EHDS-readiness. Vraag welke stappen al zijn gezet, welke planning wordt gehanteerd en welke impact je kunt verwachten op processen zoals gegevensbeschikbaarheid, documentuitwisseling en beveiliging.

Geen papieren exercitie

De Plugathon laat zien dat voorbereiding op de EHDS geen papieren exercitie hoeft te zijn. Door samen te testen, leren en verbeteren, wordt Europese interoperabiliteit concreet en werkbaar. Zo komt passende, veilige gegevensuitwisseling steeds een stap dichterbij. ■

Meer weten: neem contact op met relatiemanager Ingrid Willemsens, Nictiz (Ingrid.willemsens@nictiz.nl).